

Toimenpidealoite TPA 4/2020 vp

Kaisa Juuso ps ym.

Toimenpidealoite tuulivoimalan rakentamisen saattamisesta ympäristöluvanvaraiseksi

Eduskunnalle

Hallitusohjelman mukaan "Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla Suomessa lähes päästötöntä 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmat huomioiden." Ja edelleen hallitusohjelmassa on kirjattuna: "Tuulivoiman osuutta Suomen energiatuotannosta kasvatetaan" ja "Poistetaan tuulivoiman rakentamisen hallinnollisia, kaavoitukseen liittyviä ja muita esteitä."

Hallituksen tavoitteet merkitsevät lisää tuulivoimaloita Suomeen, suurempia yksiköitä ja uusia tuulivoiman tuotantoalueita. Hallitus perustelee tuulivoiman lisärakentamista taloudellisilla seikoilla ja ilmastomuutoksen torjunnalla.

Tuulivoimaloiden ympäristölle ja asutukselle aiheutuvat haitalliset seuraukset ovat saamassa liian vähän huomiota.

Tuulivoimalan rakentaminen vaatii aina joko rakennusluvan tai toimenpideluvan. Käytännössä tuulivoimalat rinnastetaan lähes aina rakennuslupaa edellyttäviin rakennuksiin. Toimenpideluvalla on mahdollista toteuttaa lähinnä yksityistä kotitarvekäyttöä palvelevia pientuulivoimaloita. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen ratkaisee tuulivoimalan rakennuslupahakemuksen, kuten muunkin rakennuksen lupa-asian. Edellytykset luvan myöntämiselle on määritetty maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Kaksivaiheinen ympäristövaikutusten arviointimenettely on tehtävä tuulivoimalahankkeesta silloin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. YVA-menettely alkaa siinä vaiheessa, kun hankkeesta vastaava toiminnanharjoittaja toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle eli käytännössä alueen ELY-keskukselle. Arviointiohjelmassa eli YVA-ohjelmassa esitetään, mitä hankkeen vaikutuksia ja vaihtoehtoja tullaan tarkastelemaan myöhemmin arviointiselostusvaiheessa. Saatuaan arviointiohjelman yhteysviranomaisen tiedottaa ohjelman vireilläolosta, jolloin ohjelmasta on mahdollista antaa viranomaiselle lausuntoja ja mielipiteitä. Tämän jälkeen hankkeesta vastaava toiminnanharjoittaja tekee hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin, jonka tulokset kootaan arviointiselostukseen eli YVA-selostukseen. Yleensä hankkeesta vastaava toiminnanharjoittaja teettää arviointiselostuksen valitsemallaan konsulttiyrityksellä maksua vastaan. Menettelyn toisen vaiheen lopuksi yhteysviranomaisen asettaa YVA-selostuksen nähtäville ja tiedottaa sen vireilläolosta sekä kokoaa siitä mielipiteet ja lausunnot. Arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomaisen antaa lausuntonsa selostuksesta toiminnanharjoittajalle.

Toimenpidealoite TPA 4/2020 vp

Ongelmaksi muodostuu käytännössä se, että arvioinnin laatii aina toiminnanharjoittajan oma konsultti. Toiminnanharjoittajan tavoitteena on luonnollisesti se, että hanke toteutuu. Rakennusluvista päättävillä kunnan päättäjillä on hyvin harvoin sellaista asiantuntemusta, että he pystyisivät arvioimaan ympäristövaikutuksia kriittisesti, joten he käytännössä yleensä luottavat täysin toiminnanharjoittajan esittämään ympäristövaikutusten arviointiin.

Tuulivoimahankkeet eivät lähtökohtaisesti tarvitse ympäristölupaa. Jos alueen lähellä on pysyvää tai loma-asutusta, voi tuulivoimarakentaminen edellyttää ympäristönsuojelulain nojalla myönnettävää ympäristölupaa. Ympäristölupa tarvitaan, jos tuulivoimalasta saattaa aiheutua naapurussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsäytystä melu- tai välkevaikutusten vuoksi.

Tuulivoimaloiden määrän ja koon kasvaessa myös niiden haittavaikutukset lisääntyvät samassa suhteessa. Tämän toimenpidealoitteen tavoitteena on, että ympäristölupa jatkossa vaadittaisiin kaikilta muilta paitsi yksityistä kotitarvekäyttöä palvelevilta pientuulivoimaloilta.

Suomen lainsäädäntö ja viranomaisohjeistus on laadittu aikana, jolloin suurimmat voimalat olivat huomattavasti nykyistä pienempiä, joten lainsäädäntö on jäänyt kehityksestä jälkeen, eikä se huomioi näiden jättivoimaloiden vaikutusta ympäristölle ja ihmisille. Teollisen kokoluokan tuulivoimalan rakentamisen asettaminen aina ympäristöluvanvaraiseksi suojaisi Suomessakin nykyistä paremmin asukkaita tuulivoimaloiden aiheuttamilta haitoilta. Ympäristövaikutusten objektiivinen arviointi ja tuulivoimaloiden ympäristöluvanvaraisuus parantaisivat samalla tuulivoiman paikallista hyväksyttävyyttä. Ympäristöluvanvaraisuus parantaisi myös viranomaisen mahdollisuutta puuttua tilanteeseen ja toimia, jos tuulivoimaloiden aiheuttamia ympäristöhaittoja kaikesta huolimatta syntyy.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin teollisen kokoluokan tuulivoimaloiden rakentamisen saattamisesta ympäristöluvanvaraiseksi ympäristönsuojelulakia muuttamalla.

Toimenpidealoite TPA 4/2020 vp

Helsingissä 6.2.2020

Kaisa Juuso ps
Sanna Antikainen ps
Ritva Elomaa ps
Jussi Halla-aho ps
Petri Huru ps
Olli Immonen ps
Jouni Kotiaho ps
Sheikki Laakso ps
Rami Lehto ps
Mikko Lundén ps
Leena Meri ps
Jani Mäkelä ps
Jukka Mäkynen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Ano Turtiainen ps
Veikko Vallin ps
Sebastian Tynkkynen ps
Arja Juvonen ps
Mauri Peltokangas ps